

Rajarshi Shahu Mahavidyalaya(Autonomous), Latur

Department of Sanskrit

**Syllabus of
B.A - I, First Year
(Semester I and II)
Optional (Opt)
(Under CBCS)**

(Academic Year 2022-2023)

Rajarshi Shahu Mahavidyalaya (Autonomous), Latur
Department of Sanskrit
Syllabus outline of B.A.F.Y- I
(Optional)
First Year
Under CBCS Pattern

Semester: I

Course Code	Course Title	Maximum Marks		Total	
		Externa I	End Semester	Marks	Credits
U-SAN-112	संस्कृत साहित्य परिचय	30	45	75	03
Paper -I					
U-SAN-113	संस्कृत नाट्य साहित्य	30	45	75	03
Paper –II					
Total (I)				150	06

Semester: II

Course Code	Course Title	Maximum Marks		Total	
		Externa I	End Semester	Marks	Credits
U-SAN-212	वैदिक वाङ्मय परिचय	30	45	75	03
Paper -III					
U-SAN-213	संस्कृत महाकाव्य	30	45	75	03
Paper –IV					
Total (I)				150	06
Total(II)				150	06
Total Marks Semester I + Semester II				300	12

Semester - I

Course Title: संस्कृत साहित्य परिचय।

I Course Code: U-SAN-112

Total Lectures: 54

Total Marks: 75

Credits: 03

Learning Objectives: (अध्ययन उद्देश)

1. संस्कृत साहित्यातील महाकाव्यविषयी सविस्तर ज्ञानार्जन होईल. महाकाव्यच्या कर्त्या विषयी व त्याच्या इतर साहित्याविषयी अभ्यास होईल.(Epic related knowledge of Sanskrit literature will be acquired. Other literature related to the author of the epic will be studied.)
2. संस्कृत साहित्यातील कथासाहित्याविषयी सविस्तर ज्ञानार्जन होईल. कथाग्रन्थाच्या कर्त्या विषयी व त्याच्या अन्य साहित्याविषयी अभ्यास होईल. (There will be a detailed knowledge of the existing literature of Sanskrit literature. Other information of the writers of fiction will be found in a proper way.)
3. संस्कृत साहित्यात कथा प्रकारे महाकाव्याचे निर्माण होते या विषयी सविस्तर माहिती होईल . (It will be known how the Sanskrit epic, Kathakavya is created.)
4. विद्यार्थ्यांमध्ये काव्य निर्माण करण्याचे सामर्थ्य उत्पन्न होईल. (Students will be interested in creating poetry.)
5. विद्यार्थी काव्य वाचण्यासाठी तथा लिहण्यासाठी योग्य बनेल. (Students will become capable of reading and writing poetry.)

Course Outcomes: (फलनिष्पत्ती)

1. संस्कृत साहित्यातील महाकाव्यविषयी सविस्तर ज्ञानार्जन झाले. महाकाव्यच्या कर्त्या विषयी व त्याच्या इतर साहित्याविषयी अभ्यास झाला.(Epic related knowledge of Sanskrit literature was acquired. Other literature related to the author of the epic was studied.)
  2. संस्कृत साहित्यातील कथासाहित्याविषयी सविस्तर ज्ञानार्जन झाले. कथाग्रन्थाच्या कर्त्या विषयी व त्याच्या अन्य साहित्याविषयी अभ्यास झाला. (There will was a detailed knowledge of the existing literature of Sanskrit literature. Other information from the writers of fiction was found in a proper way.)
  3. संस्कृत साहित्यात कथा प्रकारे महाकाव्याचे निर्माण होते या विषयी सविस्तर माहिती मिळाली . (It became known how the Sanskrit epic, Kathakavya was created.)
  4. विद्यार्थ्यांमध्ये काव्य निर्माण करण्याचे सामर्थ्य उत्पन्न झाले. (Students' interest in making poetry increased.)
  5. विद्यार्थी काव्य वाचण्यासाठी तथा लिहण्यासाठी पात्र झाले . (Students were become capable of reading and writing poetry.)
-

The paper has four units to be done in each semester.

Syllabus

Unit-I: संस्कृत महाकाव्य परिचय.

Unit-II: संस्कृत कथा साहित्य परिचय.

Unit-III: संस्कृत गद्य साहित्य परिचय.

Unit-IV: संस्कृत लघु व गेय काव्य परिचय.

Reference Books: संदर्भ सूची

1. संस्कृत साहित्य का समालोचनात्मक इतिहास - Dr. रामविलास चौधरी.
2. संस्कृत साहित्य का इतिहास- आचार्य श्री बलदेव उपाध्याय.
3. संस्कृत महाकाव्यांचे पंचप्राण- के. ना. वाटवे.
4. संस्कृत साहित्य का इतिहास- प्रा. उमाशंकर शर्मा ऋषि.

Course Title: संस्कृत नाट्य साहित्य।
II Course Code: U-SAN-113

Total Lectures: 54

Total Marks: 75
Credits: 03

Learning Objectives: (अध्ययन उद्देश)

1. संस्कृत साहित्यातील नाटकाविषयी सविस्तर ज्ञानार्जन होईल. नाटकाच्या कर्त्या विषयी व त्याच्या इतर साहित्याविषयी अभ्यास होईल.(Dramatic knowledge of Sanskrit literature will be acquired. Other literature related to the author and Sanskrit drama will be studied.)
2. संस्कृत साहित्यातील नाट्यसाहित्याविषयी सविस्तर ज्ञानार्जन होईल. नाट्यग्रन्थाच्या कर्त्या विषयी व त्याच्या अन्य साहित्याविषयी अभ्यास होईल. (Will have a detailed knowledge of the existing Sanskrit Natya Sahitya. Natyagranth and other information of the authors will be found in a proper way.)
3. संस्कृत साहित्यात कशा प्रकारे नाटकाचे निर्माण होते या विषयी सविस्तर माहिती होईल. (You will get detailed information about how to written Sanskrit drama.)
4. विद्यार्थ्यांमध्ये नाटक निर्माण करण्याचे सामर्थ्य उत्पन्न होईल. (Students will be interested in creating Sanskrit Drama.)
5. विद्यार्थी नाटक वाचण्यासाठी तथा लिहण्यासाठी योग्य बनेल. (Students will become capable of reading and writing Sanskrit drama.)

Course Outcomes: (फलनिष्पत्ती)

1. संस्कृत साहित्यातील नाटकाविषयी सविस्तर ज्ञानार्जन झाले. नाटकाच्या कर्त्या विषयी व त्याच्या इतर साहित्याविषयी अभ्यास झाला.(Dramatic knowledge of Sanskrit literature was acquired. Other literature related to the author and Sanskrit drama was studied.)
2. संस्कृत साहित्यातील नाट्यसाहित्याविषयी सविस्तर ज्ञानार्जन झाले. नाट्यग्रन्थाच्या कर्त्या विषयी व त्याच्या अन्य साहित्याविषयी अभ्यास झाला. (There was a detailed knowledge of the existing Sanskrit Natya Sahitya. The Natyagranth and other information of the authors were found in a proper way.)
3. संस्कृत साहित्यात कशा प्रकारे नाटकाचे निर्माण होते या विषयी सविस्तर माहिती मिळाली . (You got detailed information about how to write Sanskrit drama.)
4. विद्यार्थ्यांमध्ये नाटक निर्माण करण्याचे सामर्थ्य उत्पन्न झाले. (Students became interested in making Sanskrit Drama.)
5. विद्यार्थी नाटक वाचण्यासाठी तथा लिहण्यासाठी पात्र झाले . (Students were able to read and write Sanskrit Drama.)

The paper has four units to be done in each semester.

Syllabus

Unit-I: संस्कृत नाटक उद्गम व विकास.

Unit-II: दशरूपक.

Unit-III: संस्कृत नाटकांची लक्षणे.

Unit-IV: स्वप्नवासवदत्तम्.

Reference Books: संदर्भ सूची

1. संस्कृत साहित्याचा इतिहास- प्रा. वि. वा करंबेळकर.
2. नाट्यशास्त्र- सत्यप्रकाश शर्मा.
3. दशरूपक- चौखम्बा प्रकाशन.

Semester - II

Course Title: वैदिक वाङ्मय परिचय
Paper- III Course Code: U-SAN-212

Total Lectures: 54

Total Marks: 75

Credits: 3

Learning Objectives: (अध्ययन उद्देश)

1. संस्कृत वाङ्मयातील वेदांविषयी सविस्तर ज्ञानार्जन होईल. वेदांच्या ऋषीविषयी व त्यांच्या इतर साहित्याविषयी अभ्यास होईल. (Knowledge related to the Vedas of Sanskrit language will be obtained. Other literature related to the sage of the Vedas will be studied.)
2. संस्कृत वाङ्मयातील वेदांगाविषयी सविस्तर ज्ञानार्जन होईल. वेदांगाच्या कर्त्या विषयी व त्यांच्या अन्य वाङ्मयाविषयी अभ्यास होईल. (There will be a detailed knowledge of the Vedangas of Vedic literature. Other information about the authors of Vedangas will be found in a proper way.)
3. संस्कृत वाङ्मयात कशा प्रकारे उपनिषदाचे निर्माण होते या विषयी सविस्तर माहिती होईल. (It will be known how the Sanskrit Upanishads were written.)
4. विद्यार्थ्यांमध्ये उपनिषदातील विषयांवर चर्चा करण्याचे सामर्थ्य उत्पन्न होईल. (Students will be interested in discussing the topics of Upanishads.)
5. विद्यार्थी वेद, अरण्यके वाचण्यासाठी तथा अभ्यासकरण्यासाठी योग्य बनेल. (Students will become capable of reading Vedas, Aranyake.)

Course Outcomes: (फलनिष्पत्ती)

1. संस्कृत वाङ्मयातील वेदांविषयी सविस्तर ज्ञानार्जन झाले. वेदांच्या ऋषीविषयी व त्यांच्या इतर साहित्याविषयी अभ्यास झाला. (Knowledge related to the Vedas of Sanskrit language was obtained. Other literature related to the sage of the Vedas were studied.)
2. संस्कृत वाङ्मयातील वेदांगाविषयी सविस्तर ज्ञानार्जन झाले. वेदांगाच्या कर्त्या विषयी व त्यांच्या अन्य वाङ्मयाविषयी अभ्यास झाला. (There was a detailed knowledge of the Vedangas of Vedic literature. Other information about the authors of Vedangas was received in a proper way.)
3. संस्कृत वाङ्मयात कशा प्रकारे उपनिषदाचे निर्माण होते या विषयी सविस्तर माहिती मिळाली. (It became known how the Sanskrit Upanishads were written.)
4. विद्यार्थ्यांमध्ये उपनिषदातील विषयांवर चर्चा करण्याचे सामर्थ्य उत्पन्न झाले. (Students were interested in discussing the topics of Upanishads)
5. विद्यार्थी वेद, अरण्यके वाचण्यासाठी तथा अभ्यासकरण्यासाठी योग्य बनले. (Students were capable of reading Vedas, Aranyake.)

The paper has four units to be done in each semester.

Syllabus

Unit-I: वेद-ऋग्वेद, यजुर्वेद, सामवेद, अथर्ववेद.

Unit-II: उपवेद व वेदांग.

Unit-III: ब्राह्मण-अरण्यके.

Unit-IV: उपनिषद्.

Reference Books: संदर्भ सूची

1. वैदिक साहित्य का इतिहास- ग. श. मुसळगावकर.
2. वेद दर्शन- प्रा. रवीन्द्र मुळे.
3. वैदिक साहित्य का इतिहास - जैन.
4. वैदिक साहित्य और संस्कृती – Dr. बलदेव उपाध्याय.
5. वैदिक साहित्य का इतिहास- गजानन शास्त्री मुसळगावकर.

Course Title: संस्कृत महाकाव्य
IV Course Code: U-SAN-213

Total Lectures: 54

Total Marks: 75

Credits: 3

Learning Objectives: (अध्ययन उद्देश)

1. संस्कृत साहित्यातील महाकाव्यविषयी सविस्तर ज्ञानार्जन होईल. महाकाव्यच्या कर्त्या विषयी व त्याच्या इतर साहित्याविषयी अभ्यास होईल.(Epic related knowledge of Sanskrit literature will be acquired. Other literature related to the author of the epic will be studied.)
2. संस्कृत साहित्यातील कथासाहित्याविषयी सविस्तर ज्ञानार्जन होईल. कथाग्रन्थाच्या कर्त्या विषयी व त्याच्या अन्य साहित्याविषयी अभ्यास होईल. (There will be a detailed knowledge of the existing literature of Sanskrit literature. Other information of the writers of fiction will be found in a proper way.)
3. संस्कृत साहित्यात कथा प्रकारे महाकाव्याचे निर्माण होते या विषयी सविस्तर माहिती होईल . (It will be known how the Sanskrit epic, Kathakavya is created.)
4. विद्यार्थ्यांमध्ये काव्य निर्माण करण्याचे सामर्थ्य उत्पन्न होईल. (Students will be interested in creating poetry.)
5. विद्यार्थी काव्य वाचण्यासाठी तथा लिहण्यासाठी योग्य बनेल. (Students will become capable of reading and writing poetry.)

Course Outcomes: (फलनिष्पत्ती)

1. संस्कृत साहित्यातील महाकाव्यविषयी सविस्तर ज्ञानार्जन झाले. महाकाव्यच्या कर्त्या विषयी व त्याच्या इतर साहित्याविषयी अभ्यास झाला.(Epic related knowledge of Sanskrit literature was acquired. Other literature related to the author of the epic was studied.)
  2. संस्कृत साहित्यातील कथासाहित्याविषयी सविस्तर ज्ञानार्जन झाले. कथाग्रन्थाच्या कर्त्या विषयी व त्याच्या अन्य साहित्याविषयी अभ्यास झाला. (There will was a detailed knowledge of the existing literature of Sanskrit literature. Other information from the writers of fiction was found in a proper way.)
  3. संस्कृत साहित्यात कथा प्रकारे महाकाव्याचे निर्माण होते या विषयी सविस्तर माहिती मिळाली . (It became known how the Sanskrit epic, Kathakavya was created.)
  4. विद्यार्थ्यांमध्ये काव्य निर्माण करण्याचे सामर्थ्य उत्पन्न झाले. (Students' interest in making poetry increased.)
  5. विद्यार्थी काव्य वाचण्यासाठी तथा लिहण्यासाठी पात्र झाले . (Students were become capable of reading and writing poetry.)
-

The paper has four units to be done in each semester.

Syllabus

Unit-I: महाकाव्याची लक्षणे व स्वरूप.

Unit-II: महाकाव्य परिचय.

Unit-III: रघुवंशं सर्गः -1.

Unit-IV: रघुवंशं सर्गः -2.

Reference Books: संदर्भ सूची

1. रघुवंशम्- जितेन्द्राचार्य.
2. संस्कृत साहित्य का इतिहास- आचार्य बलदेव उपाध्याय.
3. संस्कृत साहित्य का इतिहास- प्रा. उमाशंकर शर्मा.
4. संस्कृत साहित्याचा इतिहास. – प्रा.वि. वा. करंबेळकर.